

14 Μαρτίου 1489

Η μοίρα της Κύπρου

Αρχηγός της Γ' Σταυροφορίας, ο βασιλιάς της Αγγλίας, Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, κατέκτησε την Κύπρο, όταν ο δεσπότης της, Ισαάκιος Κομνηνός, αρνήθηκε να του πουλήσει τρόφιμα. Ήταν το 1191. Οι σταυροφόροι εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο για τα καλά. Ο Ριχάρδος εφάρμοσε την φεουδαρχική πρακτική που ίσχυε στη Δυτική Ευρώπη: Ανακήρυξε τη μισή γη προσωπική του κτήση και την υπόλοιπη, γη των Κυπρίων. Μετά, χώρισε την δική του γη σε φέουδα τα οποία πήραν εκλεγμένοι από τον στρατό Ιππότες με την υποχρέωση να φροντίζουν την άμυνα του νησιού απέναντι στην όποια εισβολή. Όρισε δυο τοποτηρητές του κι έφυγε να συναντήσει τους Γάλλους και Γερμανούς σταυροφόρους. Έτσι, ξαφνικά κι απροσδόκητα, η Κύπρος πέρασε στην εποχή της φεουδαρχίας.

Οι τοποτηρητές του Ριχάρδου άρχισαν να συμπεριφέρονται βάνουσα και καταπιεστικά στους Κυπρίους. Οι κάτοικοι των χωριών στις πλαγιές του Ολύμπου επαναστάτησαν (1192). Η επανάστασή τους πνίγηκε στο αίμα αλλά το γεγονός έβαλε σε σκέψεις τον Ριχάρδο. Για να απαλλαγεί από μελλοντικούς μπελάδες, πούλησε την μεγαλόνησο στους Ναΐτες Ιππότες. Για να βγάλουν τα χρήματα που έδωσαν, οι Ναΐτες επέβαλαν βαριά φορολογία που οι Κύπριοι δεν ανέχτηκαν. Ξεσηκώθηκαν. Οι Ναΐτες διαπίστωσαν ότι τα πράγματα δεν ήταν τόσο εύκολα όσο τα υπολόγιζαν και ζήτησαν από τον Ριχάρδο να ακυρώσει την συμφωνία και να τους επιστρέψει το χρήμα. Μπήκε στη μέση ο Λουζινιάν, Γάλλος ναύαρχος που τον προηγούμενο χρόνο είχε κυριεύσει την Αμμόχωστο για λογαριασμό του Ριχάρδου. Πρότεινε να πληρώσει αυτός το ισόποσο της αξίας του νησιού κι επιπλέον να παραχωρήσει στον Ριχάρδο τα δικαιώματά του στον θρόνο της Ιερουσαλήμ και να του χαρίσει την Τύρο. Ο Ριχάρδος δέχτηκε και ξεμπερδέψε οριστικά με την Κύπρο που του είχε προκύψει τόσο αναπάντεχα.

Οι Λουζινιάν εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο στα 1192. Από το 1194, ένωσαν κάτω από το σκήπτρο τους και το βασίλειο της Ιερουσαλήμ. Επί τρεις αιώνες, οι Κύπριοι στέναζαν καθώς στο νησί τους μεταφέρθηκαν κάθε είδους μεσαιωνικές συνωμοσίες, δολοφονίες, εμφύλιες διαμάχες, πόλεμοι Ιπποτών αλλά και επιδρομές κι ακόμα μάχες Γάλλων και Γερμανών. Η

καθολική εκκλησία επιβλήθηκε με την βία, η ορθόδοξη αντιστάθηκε πολλές φορές νικηφόρα και οι ντόπιοι δεν ήξεραν με ποιον να πάνε και ποιον να αφήσουν. Και καθώς στη Δύση ξεπηδούσε ο ανταγωνισμός ανάμεσα στη Βενετία και την Γένοβα, οι μεταξύ τους αντιζηλίες μεταφέρθηκαν και στην Κύπρο. Οι Γενοβέζοι εισέβαλαν στη μεγαλόνησο, την κυρίευσαν, την λεηλάτησαν κι έφυγαν. Στις αρχές του 15^{ου} αιώνα, στο νησί εισέβαλαν οι Μαμελούκοι. Από τα μέσα του αιώνα, η Βενετία καλλιεργούσε το έδαφος για να το καταπιεί.

Στις 14 Μαρτίου του 1489, η χήρα του τελευταίου των Λουζινιάν, βασίλισσα της Κύπρου Αικατερίνη Κορνάρου, προτίμησε να πουλήσει το βασίλειό της στη Δημοκρατία της Βενετίας. Για τους Κύπριους, η μεταβολή δεν σήμαινε τίποτα παραπάνω από αλλαγή δυνάστη. Από το 1517, στον ορίζοντα φάνηκαν και οι Οθωμανοί.

1820: Γεννιέται ο Βίκτωρ Εμμανουήλ Β΄, βασιλιάς της Σαρδηνίας από το 1849 και πρώτος της ενιαίας Ιταλίας από το 1860. Πέθανε το 1878.

1821: Έλληνες επαναστάτες από τα Καλάβρυτα χτυπούν τους Τούρκους, αναγκάζοντας έτσι τους κοτζαμπάσηδες να μπουκ στον αγώνα, που επρόκειτο να ξεκινήσει σε λίγες ημέρες.

1844: Γεννιέται ο Ουμβέρτος Α΄, γιος και διάδοχος του Βικτορα Εμμανουήλ στον θρόνο της Ιταλίας από το 1878 ως τη δολοφονία του από αναρχικό, το 1900.

1938: Εκτελείται ο Νικολάι Μπουχάριν, θεωρητικός του μαρξισμού και θύμα του σταλινισμού. Η δίκη του είχε προκαλέσει παγκόσμιο ενδιαφέρον. Είχε γεννηθεί το 1888.

1954: Οι Βιετναμέζοι νικούν τους Γάλλους σε κρίσιμη μάχη και τους στριμώνουν στο οχυρωμένο Ντιέν Μπιέν Φου. Η αντίστροφη μέτρηση για τη γαλλική αποικιοκρατία έχει ξεκινήσει.

1964: Ο Τζακ Ρούμπι καταδικάζεται ως ένοχος για τον φόνο του Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ, ο οποίος κατηγορήθηκε ως δολοφόνος του προέδρου Τζον. Φ. Κένεντι. Πέθανε στη φυλακή από καρκίνο, όπως ειπώθηκε.

1965: Το Ισραήλ αποδέχεται αίτημα της Δυτικής Γερμανίας για σύναψη διπλωματικών σχέσεων.

1998: Με παράλληλη υποτίμηση της δραχμής κατά 14%, η Ευρωπαϊκή Ένωση εγκρίνει ομόφωνα την είσοδο του ελληνικού εθνικού νομίσματος στον Μηχανισμό Στήριξης Ισοτιμιών. Ανοίγει ο δρόμος για την είσοδο της χώρας στο Ευρώ.

2004: Μετά το λουτρό αίματος στη Μαδρίτη, στις 11 του μήνα, και την προσπάθεια για απόκρυψη της αλήθειας από τον πρωθυπουργό Αθνάρ, οι Ισπανοί στέλνουν το Λαϊκό κόμμα στην αντιπολίτευση και εκλέγουν νέο πρωθυπουργό τον Ροντρίγκε Θαπατέρο, ηγέτη των Σοσιαλιστών.

Η 14^η Μαρτίου στον πολιτισμό

14 Μαρτίου 1883

Ο Καρλ Μαρξ

Ο φιλόσοφος, κοινωνιολόγος και οικονομολόγος Καρλ Μαρξ, γεννήθηκε στην Τριρ της Γερμανίας, στις 5 Μαΐου του 1818. Υπήρξε εισηγητής του επιστημονικού σοσιαλισμού, ιδρυτής του διαλεκτικού υλισμού, συντάκτης του «Κομμουνιστικού Μανιφέστου» (1848), ιδρυτής της Α' Διεθνούς και συγγραφέας του έργου «Το κεφάλαιο» (1867).

Διακήρυξε ότι η εργασία είναι η δημιουργός όλων των οικονομικών αγαθών στην κοινωνία. Και ότι η κοινωνία είναι χωρισμένη σε τάξεις. Ανάμεσα στα χαρακτηριστικά που διακρίνουν τις τάξεις, βασικός για την κατάταξη είναι ο τρόπος με τον οποίο τα μέλη τους κερδίζουν το ψωμί τους. Η αστική τάξη δημιούργησε παραγωγικές δυνάμεις σπουδαιότερες από εκείνες όλων των προηγούμενων γενεών. Δημιούργησε όμως και το προλεταριάτο. Σ' αυτό ανήκουν εκείνοι που μόνη πηγή για τη συντήρησή τους έχουν τη μίσθωση της εργασίας τους. Είναι η

εργατική τάξη.

Εκείνοι που συντηρούνται χάρη στο κεφάλαιό τους (γη, οικοδομές, εργοστάσια, επιχειρήσεις, πρώτες ύλες) αποτελούν την κεφαλαιοκρατική (καπιταλιστική) τάξη. Είναι αυτοί που κατέχουν τα μέσα παραγωγής. Ο εργάτης προσπαθεί να πουλήσει όσο πιο ακριβά μπορεί τη δύναμη της εργασίας του, χειρονακτικής ή πνευματικής. Ο κεφαλαιοκράτης θέλει να την αγοράσει όσο πιο φθηνά μπορεί. Όμως, ο πωλητής της δύναμης της εργασίας του είναι καταδικασμένος σε πείνα, αν δεν πουλήσει το εμπόρευσμά του. Οπότε, με μοχλό την πείνα, ο κάτοχος των μέσων παραγωγής εξαναγκάζει τον πωλητή εργασίας να υποκύψει στους δικούς του όρους.

Αυτό, κατά τον Μαρξ, σημαίνει ότι η κατοχή των μέσων παραγωγής δίνει τη δυνατότητα στον κεφαλαιοκράτη να επιβάλλει τη θέλησή του (αμοιβή, ωράριο εργασίας κ.λπ.). «Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η πάλη των τάξεων που οδηγεί στην προλεταριακή επανάσταση με ηγέτες και πρωτοπόρους τους κομμουνιστές», λέει ο Μαρξ.

Στις 28 Σεπτεμβρίου του 1864, ήταν επίτιμος προσκεκλημένος μιας πανεργατικής συνδιάσκεψης. Ο ίδιος είχε παλέψει πολύ ώσπου να φτάσουν τα πράγματα ως εκεί. Ο πρόεδρος ρώτησε:

«Και πώς θα την ονομάσουμε αυτή την οργάνωση;».

Οι Άγγλοι εργάτες Εκάριους και Βίτλοκ επέμεναν:

«Διεθνή Ένωση Εργατών».

Ο πρόεδρος στράφηκε στον Μαρξ. Εκείνος, με μια κίνηση του κεφαλιού του, συγκατένευσε. Η Α' Διεθνής είχε γεννηθεί. Κυρίαρχο μέλημά της η διακρατική άμυνα των εργατών ενάντια στους κάθε φορά εισαγόμενους απεργοσπάστες, όπου οι απεργίες σημείωναν επιτυχία.

Ο Μαρξ πέθανε στις 14 Μαρτίου του 1883. Δεν πρόλαβε να δει την νίκη των ιδεών του στη Ρωσία.

1804: Γεννιέται ο Γιόχαν Στράους, πατέρας, διακεκριμένος συνθέτης βαλς και γονιός επίσης διακεκριμένων συνθετών. Πέθανε το 1849.

1835: Γεννιέται ο Ιταλός αστρονόμος Τζοβάνι Βιρτζίνιο Σκιαπαρέλι. Μελέτησε τους διάττοντες αστέρες, ήταν ο πρώτος που χαρτογράφησε ακριβώς τον Άρη και ανακάλυψε τον αστεροειδή Εσπερία. Πέθανε το 1910.

1879: Γεννιέται στην Ουλμ της Γερμανίας ο Αλμπέρτ Αϊνστάιν. Το 1905, σε ηλικία 26 χρόνων, δημοσίευσε το πρώτο μέρος της θεωρίας της σχετικότητας που συμπλήρωσε το 1915. Στα 1921, πήρε το βραβείο Νόμπελ. Το 1932, μετανάστευσε στην Αμερική, όπου από το 1941, εργάστηκε για την κατασκευή της ατομικής βόμβας. Πέθανε στη Νέα Υερσέη, στις 18 Απριλίου 1955.

1933: Γεννιέται ο Αγγλος ηθοποιός Μάικελ Κέιν.

1975: Πεθαίνει η Αμερικανίδα ηθοποιός Σούζαν Χέιγουορθ (Όσκαρ καλύτερου γυναικείου ρόλου 1958 για την ερμηνεία της στην ταινία «Θέλω να ζήσω»).

2018: Σε ηλικία 76 χρόνων, πεθαίνει ο διαπρεπής Βρετανός αστροφυσικός, Στίβεν Χόκινγκ. Από τα 21 του, είχε διαγνωστεί με πλάγια αμυοτροφική (ή πλευρική) σκλήρυνση και ήταν καθηλωμένος σε αναπηρικό αμαξίδιο.